

Komunikat prasowy

Luksemburg, 6 lipca 2022 r.

Kontrolerzy krytycznie oceniają rezultaty osiągnięte w ramach podejścia UE opartego na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność

Podejście LEADER, wprowadzone w 1991 r., to partycypacyjna, oddolna metoda stosowana przez UE w ramach polityki rozwoju obszarów wiejskich, która wspomaga zaangażowanie na szczeblu lokalnym. Posługiwanie się nią w praktyce pociąga jednak za sobą duże koszty i wiąże się z powolnymi procesami zatwierdzania. Po upływie ponad dziesięciu lat od pierwszej kontroli w tym obszarze Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdził w opublikowanym dziś sprawozdaniu specjalnym, że niewiele jest dowodów na to, iż korzyści płynące z podejścia LEADER przewyższają związane z nim koszty i ryzyko.

UE stosuje podejście LEADER (rozwój lokalny kierowany przez społeczność) w ramach projektów realizowanych na obszarach wiejskich, miejskich i przybrzeżnych. W latach 2014–2020 planowała ona przeznaczyć na jego rzecz środki w wysokości do 9,2 mld euro. W ogólnym zamierzeniu w podejściu LEADER wykorzystuje się wiedzę specjalistyczną i doświadczenie społeczności lokalnych, aby określić ich potrzeby w zakresie rozwoju. Centralną rolę w tym procesie odgrywają lokalne grupy działania, które wnoszą wkład w opracowywanie strategii rozwoju lokalnego oraz są odpowiedzialne za inicjowanie i rozwijanie projektów służących zaspokajaniu faktycznych lokalnych potrzeb. Choć podejście LEADER na pierwszy rzut oka wydaje się atrakcyjne, trzeba odpowiedzieć na pytanie, czy przyniosło ono korzyści w praktyce.

– Podejście LEADER zostało opracowane z myślą o szczytnym celu, jakim jest ułatwienie zaangażowania na szczeblu lokalnym z korzyścią dla obszarów wiejskich w UE – powiedziała Eva Lindström, członkini Trybunału odpowiedzialna za kontrolę. – Wiąże się z nim jednak dodatkowe koszty i ryzyko, które można by uznać za uzasadnione, gdyby podejście to przynosiło dodatkowe korzyści w porównaniu z innego rodzaju unijnymi programami wydatków. Kontrolerzy nie znaleźli niestety niepodważalnych dowodów na potwierdzenie tej tezy. Z ich ustaleń wynika, że wiele przeanalizowanych projektów mogło zostać zrealizowanych po niższych kosztach ze środków pochodzących z innych funduszy unijnych.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Kontrolerzy potwierdzają, że co do zasady podejście LEADER ułatwia lokalne zaangażowanie. Lokalne grupy działania są jednak często niereprezentatywne, gdyż w ich pracach bierze udział znikoma liczba kobiet i młodych ludzi. Partycypacyjne podejście LEADER wiąże się ponadto z wysokimi kosztami administracyjnymi i bieżącymi. Są to między innymi koszty działań mających na celu zaangażowanie społeczności lokalnych i wspieranie wnioskodawców, w przypadku których przewidziano dodatkowe wymogi administracyjne w porównaniu z głównymi programami wydatków. Jak wynika z informacji podanych przez Komisję Europejską, do końca 2020 r. koszty te wyniosły łącznie ponad 1 mld euro (co odpowiada jednej czwartej wszystkich wydatków). W opinii kontrolerów procedury składania i zatwierdzania wniosków o dofinansowanie, które obejmują niekiedy nawet osiem etapów, są w dalszym ciągu zbyt skomplikowane i czasochłonne. W rezultacie państwa członkowskie wypłaciły jedynie 39% środków przewidzianych na projekty, a jedno państwo (Słowacja) nie dokonało żadnych płatności.

W swoim sprawozdaniu kontrolerzy zwracają również uwagę na sposób wykorzystania środków finansowych. W niektórych państwach UE, np. w Niemczech, ze środków przeznaczonych na LEADER i rozwój lokalny kierowany przez społeczność pokrywane są koszty projektów dotyczących np. dróg wiejskich, przedszkoli lub oświetlenia ulic, które zasadniczo powinny wchodzić w zakres ustawowych zadań organów krajowych, regionalnych lub lokalnych. Co więcej, w przypadku niektórych projektów objętych wsparciem (polegających np. na zakupie traktorów dla rolników) bardziej odpowiednim źródłem finansowania byłyby działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich nieobjęte podejściem LEADER oraz inne unijne programy wydatków.

Ogólnie rzecz biorąc, kontrolerzy nie znaleźli zbyt wielu dowodów na to, by korzyści, jakie daje podejście LEADER w porównaniu z innymi rodzajami finansowania, uzasadniały związane z nim koszty. Komisja Europejska analizuje obecnie podejście LEADER pod kątem adekwatności, skuteczności, efektywności, spójności i wartości dodanej. Wyniki tej analizy zostaną jednak opublikowane najwcześniej w przyszłym roku. Ze względu na dodatkowe koszty i ryzyko oraz ciągły brak widocznych korzyści kontrolerzy UE zalecają, by dokonać rzetelnej i dogłębnej oceny podejścia LEADER i podejścia opartego na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność.

Informacje ogólne

W okresie 2014–2020 podejście LEADER było obowiązkowym elementem wszystkich programów rozwoju obszarów wiejskich. Od tego czasu zgodnie z unijnymi przepisami państwa członkowskie UE, z wyjątkiem Chorwacji, muszą przeznaczyć na LEADER co najmniej 5% środków dostępnych na rozwój obszarów wiejskich.

Sprawozdanie specjalne 10/2022 pt. „Podejście LEADER i rozwój lokalny kierowany przez społeczność ułatwiają lokalne zaangażowanie, ale wciąż nie wykazano w dostatecznym stopniu ich dodatkowych korzyści” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu).

W ramach kontroli Trybunał wziął również pod uwagę ustalenia ze swojego wcześniejszego sprawozdania specjalnego pt. „[Wdrożenie podejścia Leader w zakresie rozwoju obszarów wiejskich](#)”, które zostało opublikowane w 2010 r.

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału – e-mail: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois – e-mail: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer – e-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti – e-mail: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547